17/01/2024

Η συλλογή του Αναστάση Παπαληγούρα δωρεά στο Νομισματικό Μουσείο

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Με την παρουσία της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη, εγκαινιάστηκε στην Αίθουσα των Μεγάλων Δωρητών του Ιλίου Μελάθρου, στο Νομισματικό Μουσείο, η έκθεση επιλεγμένων νομισμάτων από τη συλλογή του Αναστάση Π. Παπαληγούρα. Η συλλογή, η οποία καλύπτει ευρύ γεωγραφικό φάσμα, συγκροτείται από 3.745 νομίσματα αρχαίων ελληνικών, ελληνορωμαϊκών, ρωμαϊκών, υστερορρωμαικών, βυζαντινών και μεσαιωνικών νομισμάτων και αποτελεί δωρεά του Αναστάση Παπαληγούρα στο Νομισματικό Μουσείο.

Η συλλογή μεταφέρθηκε στο Νομισματικό Μουσείο το 2019. Το 2023, με την ολοκλήρωση της ταύτισης, της καταγραφής και της φωτογραφικής τεκμηρίωσης

των νομισμάτων, επιλέχθηκαν 99, αντιπροσωπευτικά των ιστορικών περιόδων, χρυσά και αργυρά νομίσματα και ένα αρχαίο δελφινόσχημο, τα οποία εκτίθενται.

Ανάμεσα στα νομίσματα, ξεχωρίζουν οι εκδόσεις αρχαίων ελληνικών πόλεων από τη Μαύρη Θάλασσα και τις εκβολές του Δούναβη έως τη Μικρά Ασία και την ηπειρωτική Ελλάδα, οι αργυρές κοπές των Μακεδόνων βασιλέων, τα δηνάρια και οι antoniniani με εικονιστικές κεφαλές Ρωμαίων αυτοκρατόρων, τα βυζαντινά υπέρπυρα της τελευταίας δυναστείας των Παλαιολόγων και τα αργυρά denier tournois της περιόδου της Φραγκοκρατίας.

Η Λίνα Μενδώνη στον χαιρετισμό της ανέφερε ότι «η πρώτη νομισματική συλλογή καταρτίζεται, πριν και από τη σύσταση του νέου ελληνικού κράτους, το 1829, από τον Ανδρέα Μουστοξύδη. Αυτός ο πυρήνας μεταφέρεται από την Αίγινα στην Αθήνα και με εντολή του Όθωνα, καλείται από το Μόναχο ειδικός νομισματολόγος, το 1833 και έτσι ξεκινά η δημιουργία αυτού, που σήμερα θεωρούμε όλοι αυτονόητο: Ένα νομισματικό μουσείο στην Ελλάδα, στην πόλη των Αθηνών. Το 1962, η Μάντω Οικονομίδου διευθύντρια τότε του Νομισματικού Μουσείου, πείθει τους πολιτικούς της προϊσταμένους και το Μουσείο αυτονομείται. Ακολουθεί από τότε τον δικό του εξαιρετικά θετικό και θαυμαστό δρόμο. Τον Δεκέμβριο του 1998, εγκαινιάζεται η μόνιμη έκθεσή του, σε αυτό το καταπληκτικό κτίριο, το οποίο η πολιτεία αποφάσισε ότι μπορεί και πρέπει να φιλοξενήσει τα χιλιάδες νομίσματα, τα οποία είχαν συγκεντρωθεί. Έτσι, σήμερα το Νομισματικό Μουσείο να αποτελεί τη μεγαλύτερη ίσως συλλογή αρχαίων ελληνικών νομισμάτων, και όχι μόνο, στον κόσμο».

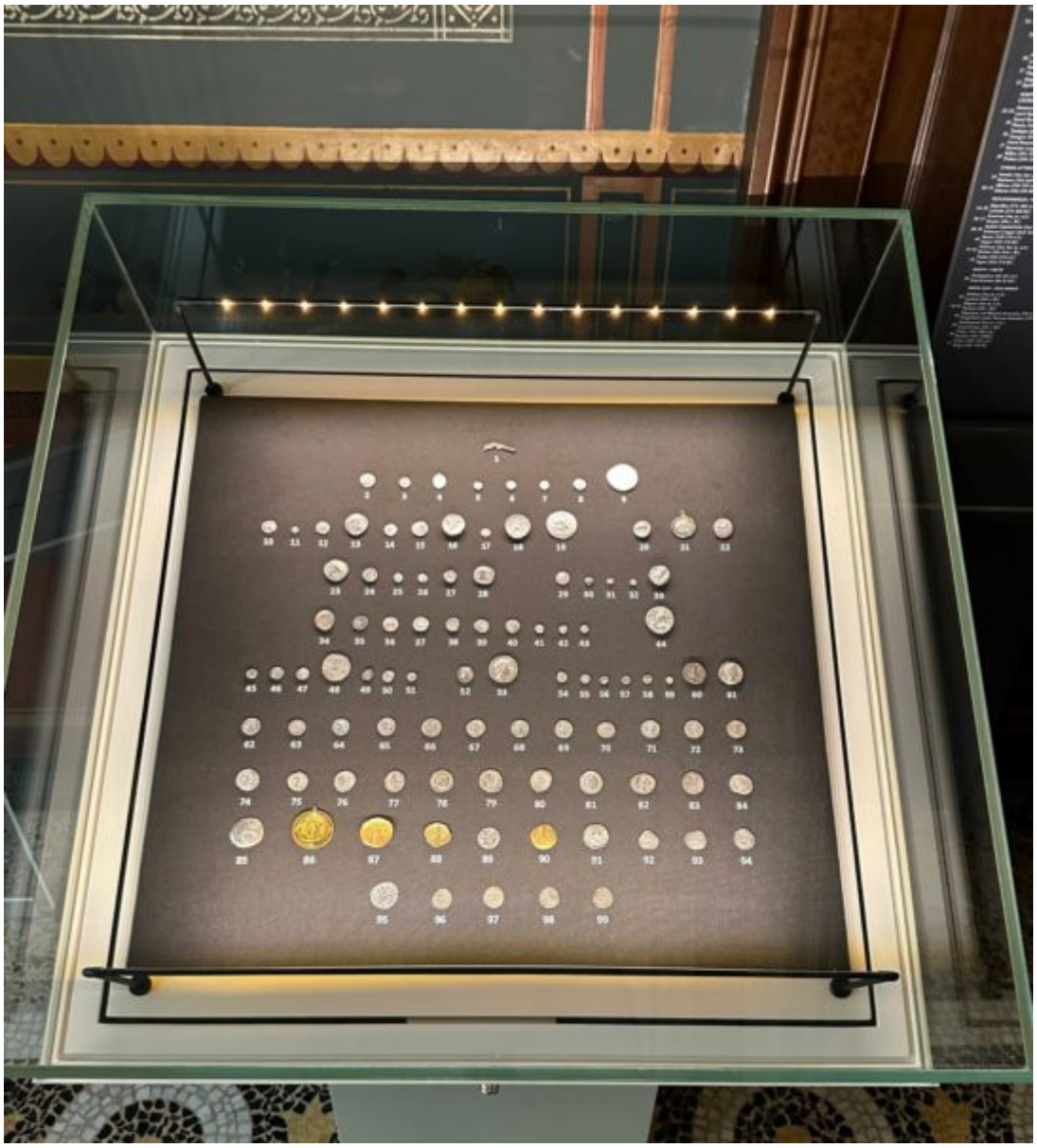

Η συλλογή Αναστάση Παπαληγούρα δωρεά στο Νομισματικό Μουσείο

*«Το να αποφασίσει» σημείωσε η Υπουργός, ένας συλλέκτης να δωρίσει τη συλλογή του, δεν είναι κάτι απλό. Ο **συλλέκτης** έχει ειδική σχέση με κάθε αντικείμενο της συλλογής του. Είναι ένα μέρος της προσωπικής του ζωής, της οικογένειάς του, θα έλεγα. Το να αποφασίσει ο συλλέκτης να δωρίσει τη συλλογή του **θέλει γενναιότητα**. Γιατί το βασικό χαρακτηριστικό των συλλεκτών είναι ότι πρωτίστως οι ίδιοι αγάλλονται με το να επικοινωνούν με τη **συλλογή** τους. Όσοι, όμως, αποφασίζουν να κάνουν αυτή την κίνηση, γνωρίζουν πάρα πολύ καλά ότι έτσι η συλλογή τους θα διατηρείται ενιαία -αυτό είναι η βασική αρχή για κάθε συλλογή, είτε αρχαίων και νεότερων πραγμάτων- και θα είναι εσαεί κτήμα όλου του κόσμου, των μελετητών πρωτίστως, του κοινού, το οποίο θα έρθει να δει αυτό το περίεργο έργο, το ιστορικό τεκμήριο ή το έργο τέχνης, που είναι το νόμισμα.*

Ένα νόμισμα είναι πολύ περισσότερο από την οικονομική και ανταλλακτική του αξία. Ίσως, είναι από τα σημαντικότερα τέχνεργα, καθώς στον εμπροστότυπο και στον οπισθότυπό του έχουν απεικονιστεί έργα εξέχουσας τέχνης. Υπάρχουν

πορτρέτα ηγεμόνων, που σώζονται αποκλειστικά στα νομίσματα, υπάρχουν ιστορικές μαρτυρίες συγκεκριμένης στιγμής που κόβονται τα νομίσματα, ενώ δεν έχουμε μαρτυρία από άλλη πηγή. Υπάρχουν μορφές θεών και ηρώων, που, επίσης, δεν σώζονται από αλλού. Και φυσικά υπάρχει όλη ***η τέχνη του αρχαίου χαράκτη*** *επάνω σε οτιδήποτε φέρει το νόμισμα. Άρα, αυτό το πολύ μικρό αντικείμενο έχει μια εξέχουσα θέση στην ιστορία, την αρχαιολογία και την ιστορία της τέχνης. Επομένως, η προσφορά του κ. Παπαληγούρα, η οποία έρχεται να προστεθεί σε όλες τις δωρεές, τις χορηγίες, τις προσφορές των μεγάλων δωρητών, από τη μια τιμά το Μουσείο, από την άλλη δείχνει το ανοιχτό πνεύμα του συλλέκτη, ο οποίος συναισθηματικά και λογικά σκεπτόμενος αποφασίζει να γίνει η συλλογή του, αυτό το υλικό που ο ίδιος με τόσο πάθος μάζεψε κοινό κτήμα όλων».*

Απευθυνόμενη στον δωρητή, η Λίνα Μενδώνη επεσήμανε ότι *«το* ***Υπουργείο Πολιτισμού*** *με ιδιαίτερη χαρά και ευγνωμοσύνη υποδέχεται στο Ιλίου Μέλαθρον, στο Νομισματικό Μουσείο, τον Αναστάση Παπαπαληγούρα ως ένα ελάχιστο αντίδωρο της μεγάλης του προσφοράς, στο ίδιο το μουσείο, της μεγάλης δωρεάς των 3.745 ιδιαίτερα σημαντικών νομισμάτων. Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι το Νομισματικό Μουσείο, στην πορεία του διαχρονικά, αυτά τα λίγο παραπάνω από 200 χρόνια από την πρώτη νομισματική συλλογή μέχρι σήμερα, είναι ίσως από τους πιο αξιόπιστους οργανισμούς διεθνώς, που ασχολούνται με την αρχαία ελληνική νομισματική και την ιστορία της οικονομίας του νομίσματος. Το προσωπικό της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, το οποίο εργάζεται σε αυτό το Μουσείο, είναι υψηλότατου επίπεδου. Επομένως, ακολουθώντας το πρότυπο το δικό σας οποιοσδήποτε συλλέκτης επιθυμεί να γίνει δωρητής, να ξέρει ότι αυτή η συλλογή, την οποία θα δωρίσει θα είναι στα καλύτερα χέρια και θα διατηρηθεί στο μέλλον με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Χαίρομαι γιατί με αυτή τη μικρή εκδήλωση ξεκινά η δραστηριότητα του Μουσείου για το 2024. Είναι η πρώτη εκδήλωση που γίνεται με τον Γιώργο Κακαβά υπό την νέα του ιδιότητα, του γενικού διευθυντή του σύγχρονου πολιτισμού, και της Αναστασίας Ράμμου, η οποία βρίσκεται στο τιμόνι πλέον του Νομισματικού Μουσείου. Σας ευχαριστώ λοιπόν, εξ ονόματος της Ελληνικής Πολιτείας και της Ελληνικής Κυβέρνησης για τη μεγάλη σας προσφορά».*

Ο Αναστάσης Π. Παπαληγούρας είναι πολιτικός, με μακρά θητεία στη Νέα Δημοκρατία, ενώ διετέλεσε κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της ΝΔ, Υπουργός Δικαιοσύνης (2004-2007) και Υπουργός Νησιωτικής Πολιτικής (2008-2009).

Ο Αναστάσης Παπαληγούρας και η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη